

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 2 שנה 2021

בית ספר: בית ספר סמי עופר לתקשורת B.A.

זהויות, רגשות וחוויית בטקסטים פופולריים

מרצים/ות:

ד"ר מתן אהרוני aharoni.matan@runi.ac.il

מספר הקורס:	7584	סוג הקורס:	סמינריון	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	212758401	שפת לימוד:	עברית		

תנאי קדם

קדם:

4048 - כתיבה אקדמית
7017 - מבוא לתקשורת: תיאוריות ומודלים
7026 - שיטות מחקר כמותיות
7026 - שיטות מחקר כמותיות **או** 4 - אנגלית למשפטים - מתקדמים ב'

נושאי הקורס

נושאי השיעורים*

1. הקדמה: המפנה החושי/הרגשי במדעי החברה - העצמת רגשות וחוויית בפרסומות, בתוכניות מציאות, בעיתונים ובפייסבוק (שיעור 1)

2. קולנוע - המבט המתענג, הזדהות, חרדת הסירוס, זהות, זיכרון וטראומה (שיעורים 2-7)

- א. עוגג קולנועי: יחסי צופה (פאסיבי) והטקסט הקולנועי (שיעור 2)
- ב. זהות החייל וחווית הטראומה והפוסט-טראומה בקולנוע הישראלי (שיעור 3)
- ג. רגשות אשמה, זיכרון וחרדה בסרטים דוקומנטריים ישראליים (שיעורים 4+5)
- הקרנה: "איך הפסקתי לפחד ולמדתי לאהוב את אריק שרון" (אבי מוגרבי, 1997, ישראל)
- ד. קולנוע אלטרנטיבי ישראלי – העצמת רגשות והבניית זהויות קהילתיות (שיעורים 6+7)
3. טלוויזיה – רגשות כנים, זהויות המשתתפים והיחסים בין צופים למשתתפים (שיעורים 8-11)
- א. תוכניות ריאליטי – רגשות כנים, יחסים פארה-חברתיים, הפרידה מהכוכבים ומדוע הם משתתפים? (שיעור 8)
- ב. תוכניות ראיונות – הכלה והבניית זהויות בעידן פוסט מודרני (שיעור 9)
- ג. סדרות דרמה – מקום וזהות: בין תחושת תלישות לבין רגשי סולידריות וקהילתיות (שיעור 10)
- ד. סדרות משטרה – זהות השוטר: בין הרגשי האנושי לבין המנוכר והמדעי (שיעור 10)
- ה. מהדורות חדשות – רגשות חרדה, אימה, סולידריות ואפתיה (שיעור 11)
4. רדיו – שיח רגשי, ניהול הרגש ועל חוויה של דיאלוג אותנטי (שיעור 12)
5. מדיה דיגיטליים – בושה וביוש, תמיכה, הכלה והעצמה (שיעור 12)
6. הצגת רפרטים (שיעור 13)

* ייתכנו שינויים. הודעה תימסר בהתאם

מטרות הקורס

תיאור הסמינר:

מחקרי תקשורת מתמקדים בכל תקופה בנושאים מסוימים ובתחומים ספציפיים (פרדיגמות מחקר). בתקופה הנוכחית הנושא של רגשות וחוויות של צרכני תקשורת וההשלכות שלהם על זהויות מהווה הנושא העדכני והחדשני בתקשורת, שאותו ניתן להגדיר כ"המפנה הרגשי": הפנייה של חוקרים לבחון את אסטרטגיות הפנייה של היוצרים לצרכנים ואת החוויות שהצופים מפיקים מהתכנים התקשורתיים ומהפלטפורמות שדרכם הם מועברים.

בעזרת תיאוריות, מושגים וגישות מתחום הפסיכולוגיה, הסוציולוגיה, האנתרופולוגיה, הפילוסופיה, ההיסטוריה וכמובן התקשורת נבחן ונסביר את החוויות, הרגשות, הזיכרונות והזהויות שמיוצרות בטקסטים תקשורתיים של ארבעה אמצעי תקשורת מרכזיים: קולנוע, טלוויזיה, רדיו ומדיה חדשים. בקורס נשים את הדגש על ההקשר הישראלי.

בקורס נבחן מגוון זהויות בתכנים התקשורתיים, כגון דתיים וחרדים, כפי שמתבטאים בסדרות רשת ובקולנוע קהילתי, וכמו פליטים ומבקשי מקלט, המוצגים בחדשות ובסדרות דוקו-ריאליטי ומעוררים רגשות מסוימים. כמו כן, נבחן מגוון של רגשות, כגון: בושה, כעס, אושר, אהבה, עצב, חרדה ואימה, כפי שהם מתבטאים ומתעוררים בצפייה בתכנים תקשורתיים שונים, ישראלים וזרים. כמו כן, נעסוק בחוויית הטראומה ובפוסט-טראומה חברתית, כפי שהיא מתבטאת ומוסברת בניתוח של הקולנוע, בהבנייתן של זהויות ובעיסוק במהותן בטלוויזיה, ברדיו ובמדיה החדשים. נושאים אלה ונוספים ידונו בשיעורים בארבעת המדיומים התקשורתיים: קולנוע ישראלי והוליוודי, תוכניות טלוויזיה ורדיו ישראליות וזרות ואתרים ופורומים מקוונים בישראל בשפה העברית.

מטרות הסמינר:

במהלך הסמינר הסטודנטים ילמדו תיאוריות, גישות ומחקרים שמתמקדים בניתוח רגשות שמופעלים על צרכני התקשורת ובייצור ובהפצה של רגשות בתכנים תקשורתיים. הסטודנטים גם יקבלו כלים לניתוח ביקורתי של זהויות של מיעוטים בתכנים תקשורתיים. הסטודנטים ילמדו לתכנן ולבצע מחקר אמפירי. במהלך הסמינר הסטודנטים יתנסו בהצגת המחקר המתוכנן. בעזרת כלים אלו הסטודנטים יערכו מחקר אמפירי בתחום הרגשות והזהויות בליווי צמוד של המרצה ובסוף הסמינר יגישו את העבודה השלמה.

מבנה ציון הקורס

חובות הקורס:

1. נוכחות חובה. ניתן להיעדר עד 3 פעמים עם הצגת אישורים מתאימים.
2. הצגת רפרט (ללא הצגת רפרט לא ניתן להגיש עבודת סמינר)
3. עבודת מחקר סמינריונית

ציון הקורס:

1. עבודה סמינריונית – 100%

רשימת קריאה

נושאי השיעורים וחומרי הקריאה:

(מאמרים המסומנים בכוכבית* הם מאמרי רשות)

1. הקדמה: המפנה החושי/הרגשי במדעי החברה - העצמת רגשות וחוויות בפרסומות, בתוכניות מציאות, בעיתונים ובפייסבוק (שיעור 1)

בורשטיין, י' (2009), "מבוא: הרף העין של היפה" בתוך: מבטי קרבה: מחשבות של סרטים. ירושלים: הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה ומאגנס. עמ' 1-13

*בארת, ר' (1988). מחשבות על הצילום. ירושלים: כתר

*Sillesen, L.B, Ip, C., and Uberti, D. (2015). Journalism and the power of emotions, *Columbia Journalism Review*, 1-12.

*Tandoc, E.C. (2015). The Facebook Experience: A phenomenology of Facebook use, *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 5 (3), 176-197.

*Miguel, C. (2016). Visual Intimacy on Social Media: From Selfies to the Co-Construction of Intimacies Through Shared Pictures, *Social Media + Society*, April-June 2016, 1-10

2. החוויה הקולנועית – המבט המתענן, הזדהות, חרדת הסירוס, זהות, זיכרון וטראומה (שיעורים

(7-2)

א. עונג קולנועי: יחסי צופה (פאסיבי) והטקסט הקולנועי (שיעור 2)

מאלווי, ל. (2006 [1975]). "עונג חזותי וקולנוע נרטיבי" בתוך: סילביה פוגל-ביז'אווי, יפה ברלוביץ, דלית באום, דלילה אמיר, רונה ברייר-גארב, דבורה גרינימן, שרון הלוי ודינה חרובי (עורכים) ללמוד פמיניזם: מקראה - מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית. רעננה: הקיבוץ המאוחד. עמ' 118-133

ב. זהות החייל וחווית הטראומה והפוסט-טראומה בקולנוע הישראלי (שיעור 3)

דובדבני, ש' (2013). "כל עוד אתה מצייר ולא מצלם, זה בסדר": סוגיות של אתיקה ואחריות בסרט 'ואלס עם באשיר', מכאן, י"ג, 67-50.

לה קפרה, ד' (2006). "ראיון ליד ושם (9 ביוני 1998)" בתוך: לכתוב היסטוריה, לכתוב טראומה. תל אביב: רסלינג. עמ' 165-196.

*לנדסמן, א' (2011). "צייר כמה שאתה רוצה, כל עוד אתה לא מצלם...": 'ואלס עם באשיר' והשעתוק המונפש של זיכרון המלחמה", תקריב. כתב עת לקולנוע דוקומנטרי, 1. אונליין:

<http://www.takriv.net/>

http://www.takriv.net/index.php?option=com_content&view=article&id=7%3A2010-11-29-15-31-46&catid=1%3A2010-11-22-16-14-16&Itemid=2

*אלססר, ת' וחגית, ב' (2012). "זיכרון ושכחה קולקטיביים" בתוך: זיכרון, טראומה ופנטזיה בקולנוע האמריקני. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 93-131.

*גרץ נ' וחרמוני, ג' (2008). 'לפרק להיסטוריה את הצורה': טראומה וחרתנות בקדמה ועטאש, ישראל, 14, 13-33.

ג. רגשות אשמה, זיכרון וחרדה בסרטים דוקומנטריים ישראליים (שיעורים 4+5)

הקרנה: "איך הפסקתי לפחד ולמדתי לאהוב את אריק שרון" (אבי מוגרבי, 1997, ישראל)

דובדבני, ש. (2010). "Mea Culpa (אשמת)", (פרק 2) בתוך: נוף ראשון, מצלמה. קולנוע תיעודי אישי בישראל. תל אביב: כתר. עמ' 53-83.

רוזן, ר' (2007). "אהבה לא קלה. על סרטו של אבי מוגרבי 'איך הפסקתי לפחד ולמדתי לאהוב את אריק שרון'". בתוך: מעיין אמיר (עורכת) דוקומנטלי. מאמרים על קולנוע דוקומנטרי ישראלי. תל אביב: עם עובד. 63-75.

*אלוש-לברון, מ. (2008). "הזיכרון המזרחי והדומיננטה הציונית: קולות מן השוליים בקולנוע תיעודי עכשווי", ישראל, 14, 127-150

*מורג, ר' (2013). "בזזת ואתיקה של אחרות: הקולנוע התיעודי הישראלי והקולנוע הפלסטיני בתקופת האינתיפאדה השנייה, מכאן, י"ג, 5-30.

ד. קולנוע אלטרנטיבי ישראלי – העצמת רגשות והבניית זהויות קהילתיות (שיעורים 6+7)

אהרוני, מ' (2009). קולנוע קהילתי מזרחי ישראלי, פעמים, 120, 129-154.

*אהרוני, מ' (2015). "זהויות חרדיות אחרות – ייצוג החרדי המודרני ועובד הכפיים בסרטים חרדיים קהילתיים בישראל", *תרבות דמוקרטית*, 47.

3. טלוויזיה - רגשות כנים, זהויות המשתתפים והיחסים בין צופים למשתתפים (שיעורים 8-11)

א. תוכניות ריאליטי – רגשות כנים, יחסים פארה-חברתיים, הפריזה מהכוכבים ומדוע הם משתתפים? (שיעור 8)

הורטון ד' ווהל, ר' (2008 [1956]). "תקשורת המונים ואינטראקציה פארה-חברתית. הבחנות על אינטימיות ממרחק". בתוך: תמר ליבס ואורנית קליין-שגיר (עורכות) טקסטים קאנוניים בחקר התקשורת". תל אביב: אוניברסיטה פתוחה.

*הרשמן-שטרית, מ' (2014). *Why do they do it?* מנבאים להשתתפות בתוכניות ריאליטי. חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה", החוג לתקשורת אוניברסיטת חיפה. ספטמבר 2014. פרק מבוא (עמ' 1-19), פרק דיון (עמ' 81-96).

*Ellis, J, (2009). "The performance on television of sincerely felt emotion", *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 625, 103-115.

*Eyal, K. and Cohen, J. (2006). "When Good Friends Say Goodbye: A Parasocial Breakup Study", *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 50(3), 502-523.

ב. תוכניות ראיונות – הכלה והבניית זהויות בעידן פוסט מודרני (שיעור 9)

אילוץ, א' (2014). "אותו תחום אפלולי של הפנים: אופרה ווינפרי והמראה של המלט" בתוך: דוד לויין ותמר ליבס (עורכים) *תקשורת כתרבות. מקראה*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

ג. סדרות דרמה – מקום וזהות: בין תחושת תלישות לבין רגשי סולידריות וקהילתיות (שיעור 10)

טלמון, מ' וליבס, ת. (2000). "אומרים ישנה ארץ": מקום וזהות בסדרות הטלוויזיה פלורנטין ובתים ניו-יורק", *קשר*, 27, 41-48.

ד. סדרות משטרה – זהות השוטר: בין הרגשי האנושי לבין המנוכר והמדעי (שיעור 10)

אהרוני, מ. (2006). "c.s.i: הבלש החדש מהעולם הישן", *אימגו. כתב עת בנושאי תרבות ותוכן*.
<http://www.e-mago.co.il/editor/cinema-648.htm> אונליין:

קרול, נואל. (2008). "סימפטיה לשטן". בתוך: ריצ'רד גרין ופיטר ורנזה (עורכים). *הסופרנוס ופילוסופיה (אני הורג משמע אני קיים)*. תל-אביב: פן הוצאה לאור בע"מ, פרק 11

*Harrington, E.,B. (2007). "Nation, identity and the fascination with forensic science in Sherlock Holmes and CSI", *International Journal of Cultural Studies*, 10(3): 365-382

*Pierson, D.,P, (2010). "Evidential Bodies: The Forensic and Abject Gazes in C.S.I.: Crime Scene Investigation", *Journal of Communication Inquiry* 34(2) 184-203

ה. מהדורות חדשות – רגשות חרדה, אימה, סולידריות ואפתיה (שיעור 11)

בלונדהיים, מ' וליבס, ת. (2006). "ממרתן של אסון לאירוע מדיה. מופע טלוויזיוני: 11 בספטמבר 2001 ו-2002. בתוך: תמר ליבס ופול פרוש (עורכים) *כשהאויב נכנס אלי הביתה: טרור ותקשורת בעידן העכשווי*. רעננה. הקיבוץ המאוחד. עמ' 71-52.

פרוש, פ, וולפספלד, ג. (2006). "אומה מדומיינת: שיח חדשותי, ייחוד לאומי וחברה אזרחית". בתוך: תמר ליבס ופול פרוש (עורכים) כשהאויב נכנס אלי הביתה: טרור ותקשורת בעידן העכשווי. רעננה. הקיבוץ המאוחד. עמ' 110-144

*זונטג, ס' (2005). להתבונן בסבלם של אחרים. פרק 6. תל-אביב: מודן.

4. רדיו – שיח רגשי, ניהול הרגש ועל חוויה של דיאלוג אותנטי (שיעור 12)

Katriel, T. (2004). *Dialogic Moments: From Soul Talks to Talk Radio in Israeli Culture*. Detroit: Wayne State University Press. Ch. 3. Pp. 231-249

5. מדיה דיגיטליים – בושה וביוש, תמיכה, הכלה והעצמה (שיעור 12)

בוניאל-נסיים, מ' (2015). "קהילת פרו-אנורקסיה: הצורך לתפוס מקום". בתוך: אזי לב-און (עורך) קהילות מקוונות. תל אביב: רסלינג. עמ' 89-114.

קוטליאר, ד. (2013). הסתגרות פומבית: נרטיבים של דיכאון בבלוגים. *מסגרות מדיה*, 11, 1-21

*Hess, K and Waller, L. (2014). "The digital pillory: media shaming of 'ordinary' people for minor Crimes", *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies*, 28 (1), 101-111.

*ויגודר, מ' (2008). "כלימתו של המבט: להתבונן בעצמנו דרך עיניהם של אחרים", *תיאוריה וביקורת*, 32, 147-161